

ICOMOS Lietuva

ICOMOS akredituotas nacionalinis komitetas
Lietuvos Respublikoje

LR Kultūros ministerija
Gauta
ICOMOS
2022-09-22 Nr. G2-6900

International Council on Monuments and Sites
Conseil International des Monuments et des Sites

Lietuvos Respublikos Prezidentui
kanceliarija@prezidentas.lt, jolanta.karpaviciene@prezidentas.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Kultūros komiteto
pirmininkui ir nariams
vytautas.juozapaitis@lrs.lt, priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos komiteto
pirmininkui ir nariams
aiste.gedvilienė@lrs.lt, priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Seimo švietimo ir mokslo komiteto
pirmininkui ir nariams
arturas.zukauskas@lrs.lt, priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkei
LRV/kanceliarija@lrv.lt

Lietuvos Respublikos kultūros ministrui
simonas.kairys@lrkm.lt, dmm@lrkm.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministrui
info@am.lt

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrei
sminin@smsm.lt

Nr. ICOMOS-DE/S-08-2022-KM_KPC

2022 m. rugsėjo 21 d.

Siunčiama tik skaitmeniniu formatu

**Siūlymas dėl Lietuvos kultūros paveldo tyrimų, dokumentavimo, kultūros vertybių registro tvarkymo
mokslinių pagrindų – mokslinės kokybės, vientisumo bei tęstinumo – užtikrinimo
(dėl LR Vyriausybės nutarimo projekto sutikti panaikinti Kultūros paveldo centrą jį reorganizuojant)**

Tarptautinės paminklų ir vietovių tarybos (ICOMOS) nacionalinis komitetas ICOMOS LIETUVA yra susirūpinęs **dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos parengto ir Teisės aktų registre 2022-09-06 derinimui iki 2022-09-29 paskelbto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto reg. Nr. 22-12157 „Dėl sutikimo reorganizuoti Kultūros paveldo centrą“ projekto** (1 priedas), kuriuo siūloma „sutikti, kad Kultūros paveldo centras būtų reorganizuotas skaidymo būdu išdalijant jo teises ir pareigas Kultūros paveldo departamentui prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Kultūros infrastruktūros centrui“.

1. Pažymėtina, kad paveldo apsaugos pagrindas yra paveldo mokslinis pažinimas, dokumentavimas, inventorinimas, įvertinimas ir registravimas. Visos Lietuvos Respublikos ratifikuotos UNESCO, Europos Sąjungos ir kitos paveldo srities konvencijos nustato besąlygišką paveldo pažinimo mokslinio pagrindo (atitinkamai mokslinių tyrimų ir mokslinio dokumentavimo bei registrų tvarkymo) prioritetą kultūros paveldo apsaugoje ir kiekvienos valstybės narės prievolę užtikrinti šį prioritetą, jo įgyvendinimo mokslinę kokybę, sistemiškumą, vientisumą, nuoseklumą ir tęstinumą.
2. Mokslinio dokumentavimo principus dar 1996 m. tarptautiniu lygmeniu patvirtino ICOMOS – pasaulinė ekspertinė paveldo apsaugos organizacija, kuri yra UNESCO patariamoji institucija kultūros paveldo apsaugos srityje – savo doktriniame dokumente „ICOMOS paminklų, statinių grupių ir vietų bei vietovių dokumentavimo principai“ (2 priedas). Taip pat pažymėtina, kad Lietuva yra viena iš nedaugelio pasaulio ir ES šalių, iki šiol neturinčių paveldo tyrimams, dokumentavimui, inventorinimui ir vertybių registrų

- moksliniam tvarkymui skirtos nacionalinės mokslinės įstaigos (instituto, mokslinio centro ir pan.), nors apie jos būtinybę kalbama nuo Nepriklausomybės atkūrimo.
3. Kultūros paveldo centras vienintelis Lietuvoje iš dalies atlieka šias mokslines paveldo apsaugos funkcijas.
  4. Kultūros ministerijos projektu siūloma jį reorganizuoti skaidymo būdu, t. y. faktiškai mokslines funkcijas perduodant vykdyti valdžios institucijai – Kultūros paveldo departamentui prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir biudžetinei įstaigai – Kultūros infrastruktūros centrui (kurio veiklos tikslas – įgyvendinti paveldotvarkos programas ir KM valdymo srityje esančių įstaigų modernizavimo programas. Atkreipiami dėmesį, kad nei viena iš šių dviejų įstaigų neturi ir negali turėti įteisintos mokslinės kompetencijos tose srityse, kurias numatoma joms perduoti: Kultūros paveldo departamentas yra valdžios institucija, todėl apskritai neturi teisinės kompetencijos vykdyti mokslinę veiklą (įskaitant vertybių registrų formavimo, bibliotekos ir archyvo funkcijas). Kultūros infrastruktūros centras yra biudžetinė įstaiga, įsteigta ne mokslinių tyrimų veiklai, ji neturi mokslinių kompetencijų ir mokslinių padalinių (3 priedas), todėl, prieš perimant Kultūros paveldo centro mokslinės veiklos funkcijas, Kultūros infrastruktūros centrą teks iš esmės restruktūrizuoti į mokslinių gebėjimų srities įstaigą.
  5. Dauguma argumentų dėl būtinybės ne tik išsaugoti, bet ir stiprinti paveldo dokumentavimo mokslinius pagrindus išsamiai išdėstyti Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2021 m. liepos 2 d. sprendime Nr. S-2(6.2.-243) (4 priedas). ICOMOS LIETUVA visiškai pritaria šiam VKPK sprendimui, ypač siūlymui Kultūros paveldo centrą pertvarkyti arba reorganizuoti į kultūros paveldo tyrimų ir dokumentavimo centrą. Atkreipiamie dėmesį, kad nei Kultūros ministerijos Vyriausybei teikiamame projekte, nei jo aiškinamajame rašte visos šios aplinkybės nėra nurodytos.
  6. Susirūpinimą kelia ir tai, kad Kultūros ministerija pateikė šį projektą derinimui, pirmiau jo plačiai neaptarusi su paveldu suinteresuota visuomene, paveldo apsaugos ir mokslo bendruomene, skirdama šiam derinimui vos 20 kalendorinių dienų. Tenka apgailestauti, kad taip ji nukrypo nuo savo ankstesnės gerosios praktikos viešai kviešti plačioms diskusijoms, kaip, pavyzdžiui, buvo 2018 m., kai Kultūros ministerija Lietuvos specialistus ir visuomenę įtraukė į įmanomai platų diskursą dėl kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų (5 priedas).
  7. Pagaliau pažymėtina, kad, nors reorganizacija akivaizdžiai paveiktų paveldo apsaugos mokslinį pagrindą, drauge su projektu nėra pateikti:
    - a. Kultūros paveldo centro mokslinių funkcijų perdavimo mokslinių kompetencijų neturinčioms institucijoms ir įstaigoms poveikio paveldo apsaugos moksliniams pagrindams vertinimas;
    - b. Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalaujamojo numatomo teisinio reguliavimo poveikio korupcijos mastui vertinimas.

Vadovaudamiesi išdėstytu ir atkreipdami dėmesį, jog Lietuvos kultūros paveldas yra konstitucinis Lietuvos kultūrinio tapatumo ir tęstinumo pagrindas, nacionalinio saugumo objektas, prašome Lietuvos Respublikos Vyriausybę:

1. Nesvarstyti ir nepriimti Kultūros ministerijos pateikto projekto, nes toks sprendimas turėtų būti priimtas tik visapusiškai jį apsvaščius ir su visuomene išdiskutavus galimas tokio veiksmo pasekmes.
2. Įpareigoti Kultūros ministeriją, prieš teikiant Lietuvos Respublikos Vyriausybei Kultūros paveldo centro panaikinimo projektą:
  - 2.1. atlikti siūlomos arba panašios restruktūrizacijos poveikio kultūros paveldo apsaugos moksliniams pagrindams vertinimą;
  - 2.2. vadovaujantis Kultūros ministerijos 2018 m. suformuota gerąja praktika, viešai, plačiai, išsamiai, visapusiškai ir suteikiant pakankamai laiko aptarti projektą su paveldo ir mokslo bendruomene, visuomene, kitais suinteresuotais asmenimis.
3. Įgyvendinti Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2021 m. liepos 2 d. sprendime Nr. S-2(6.2.-243) siūlymą Kultūros paveldo centrą pertvarkyti arba reorganizuoti į kultūros paveldo tyrimų ir dokumentavimo centrą.

Pagarbiai

Dainius Elertas, ICOMOS LIETUVA valdybos pirmininkas

Priedai:

1. Kultūros ministerijos teikiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas reg. Nr. 22-12157 „Dėl sutikimo reorganizuoti Kultūros paveldo centrą“, prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/e7862ff02dcd11edbf47f0036855e731>
2. ICOMOS paminklų, statinių grupių ir vietų bei vietovių dokumentavimo principai, 1996 m. Priedas. Lietuvių kalba dokumentas paskelbtas leidinyje „Kultūros paveldas šiuolaikiniame pasaulyje: tarptautiniai kultūros paveldo apsaugos principai ICOMOS dokumentuose 1965-2014 m., prieiga internetu: http://eia.libis.lt/show.php?item=kulturos_paveldas_si
3. Biudžetinės įstaigos Kultūros infrastruktūros centras nuostatai (prieiga internetu: <https://kulturosic.lrv.lt/uploads/kulturosic/documents/files/Nuostatai.pdf>) ir sandara
4. Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2021 m. liepos 2 d. sprendimas Nr. S-2(6.2.-243) dėl Kultūros paveldo dokumentavimo centro
5. Kultūros ministerijos 2018 m. skelbimai ir įsakymai dėl kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų viešo svarstymo

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL SUTIKIMO REORGANIZUOTI KULTŪROS PAVELDO CENTRĄ

2022 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.97 straipsnio 6 dalimi ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Sutikti, kad Kultūros paveldo centras (juridinio asmens kodas 188204053) būtų reorganizuotas skaidymo būdu išdalijant jo teises ir pareigas Kultūros paveldo departamentui prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas) (juridinio asmens kodas 188692688), ir Kultūros infrastruktūros centrui (juridinio asmens kodas 110051791).

2. Nustatyti:

2.1. reorganizavimo tikslas – optimizuoti biudžetinių įstaigų skaičių, racionaliai ir efektyviai panaudoti materialinius ir finansinius išteklius įgyvendinant valstybės politiką kultūros paveldo srityje ir atsisakyti besidubliuojančių biudžetinių įstaigų funkcijų.

2.2. reorganizuojama biudžetinė įstaiga – Kultūros paveldo centras;

2.3. reorganizavime dalyvaujančios biudžetinės įstaigos – Kultūros paveldo departamentas, Kultūros infrastruktūros centras;

2.4. po reorganizavimo veiksiančios biudžetinės įstaigos – Kultūros paveldo departamentas, Kultūros infrastruktūros centras;

2.5. papildomos funkcijos, kurias atliks po reorganizavimo veiksiančios biudžetinės įstaigos:

2.5.1. Kultūros paveldo departamentas – rinks, kaups, tikslins ir sistemins materialią kultūros paveldo išraišką apibūdinančią informaciją; vykdys specialiosios paveldosaugos bibliotekos veiklą;

2.5.2. Kultūros infrastruktūros centras – atliks istorinius ir fizinius tyrimus ((išskyrus žvalgomouosius ir detaliuosius archeologinius tyrimus), susijusius su kultūros paveldu, kaups, tvarkys ir rengs su tuo susijusius dokumentus ir informaciją;

2.6. po reorganizavimo veiksiančių biudžetinių įstaigų – Kultūros paveldo departamento, Kultūros infrastruktūros centro – savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Ministras pirmininkas

Kultūros ministras

ICOMOS PAMINKLŲ, STATINIŲ GRUPIŲ IR VIETŲ BEI VIETOVĖŲ DOKUMENTAVIMO PRINCIPAI (1996 m.)

Ratifikuoti ICOMOS 11-osios generalinės asamblėjos Sofijoje, 1996 m. spalio mėn.

Kadangi kultūros paveldas yra unikali žmogaus pasiekimų išraiška,

kadangi šiam kultūros paveldui nuolatos kyla grėsmių,

kadangi dokumentavimas yra vienas pagrindinių būdų, kurie leidžia suteikti prasmę kultūros paveldo vertybėms, jas suprasti, apibrėžti ir pripažinti,

kadangi už kultūros paveldo konservavimą ir palaikymą atsako ne tik jo savininkai, bet ir konservavimo specialistai bei profesionalai, vadovai, politikai ir administratoriai, dirbantys visais vykdomosios valdžios lygmenimis ir viešosiose tarnybose; o

pagal Venecijos chartijos 16 straipsnio reikalavimą iš esmės svarbu, kad atsakingos organizacijos ir fiziniai asmenys dokumentuotų kultūros paveldo prigimtį ir pobūdį,

šio dokumento tikslas – nustatyti kultūros paveldo dokumentavimo pagrindines priežastis, atsakomybes, planavimo priemones, turinį, valdymo ir sklaidos principus.

SAVOKŲ APIBRĖŽTYS, VARTOJAMOS ŠIAME DOKUMENTE

Kultūros paveldas – paveldo verčių turintys paminklai, statinių grupės ir vietos bei vietovės, sudarančios istorinę arba pastatytąją aplinką.

Dokumentuoti – fiksuoti informaciją, nusakančią fizinį paminklų, statinių grupių ir vietų bei vietovių konfigūravimą, būklę ir naudojimą tam tikrais laiko momentais; dokumentavimas yra esminė konservavimo proceso dalis.

Dokumentavimo įrašai, fiksuojantys paminklus, statinių grupes ir vietas bei vietoves, gali apimti tiek materialius, tiek ir nematerialius įrodymus; jie sudaro dalį dokumentacijos, galinčios praturtinti šio paveldo ir su juo susijusių verčių supratimą.

DOKUMENTAVIMO PRIEŽASTYS

1. Kultūros paveldo dokumentavimas yra esminis dalykas, kai reikia:
  - a) įgyti žinių, norint pagilinti kultūros paveldo, jo verčių ir raidos supratimą;
  - b) dokumentuotosios informacijos sklaida skatinti žmones susidomėti paveldo išsaugojimu ir dalyvauti jį išsaugant;
  - c) suteikti galimybių vykdyti žiniomis grįstą statybos darbų ir visų kultūros paveldo pokyčių valdymą bei kontrolę;
  - d) užtikrinti, kad paveldo palaikymas ir konservavimas būtų jautrūs paveldo fizinei formai, medžiagoms, konstrukcijoms, istorinei bei kultūrinei reikšmei.

2. Dokumentavimą reikėtų vykdyti atitinkamu lygmeniu, kad būtų:
  - a) suteikta informacijos, reikalingos paveldo identifikavimo, supratimo, interpretavimo ir pateikties procesui, taip pat skatinamas aktyvus visuomenės dalyvavimas;
  - b) užtikrintas nuolatinis visų paminklų, statinių grupių ir vietų bei vietovių, kurias ruošiamasi griauti ar kaip nors pakeisti arba kurioms kilo pavojus dėl gamtos poveikio ar žmogaus veiklos, dokumentavimas;
  - c) suteikta informacijos administratoriams bei planuotojams nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygmenimis, siekiant jautriau planuoti, vykdyti vystymo kontrolės politiką ir priimti sprendimus;
  - d) suteikta informacijos, kuri padėtų identifikuoti tinkamą ir tvarų naudojimą, taip pat leistų planuoti veiksmingus mokslinius tyrimus, valdymą, palaikymo programas ir statybos darbus.
3. Kultūros paveldo dokumentavimas turėtų būti laikomas prioritetu ir ypač vykdomas:
  - a) kai sudaromas nacionalinis, regioninis arba vietinis inventorių;
  - b) kaip visiškai integruota mokslinių tyrimų ir konservavimo veiklos dalis;
  - c) prieš pradedant, vykdant ir pabaigus bet kuriuos taisymo, keitimo arba bet kurios kitos intervencijos darbus, taip pat tuomet, kai paveldo istorijos įrodymai atsiskleidžia šių darbų metu;
  - d) kai galvojama visiškai arba iš dalies griauti, ardyti, atsisakyti globos¹ ar perkelti arba kai šiam paveldui gresia žala dėl išorinių žmogaus ar gamtos veiksnių;
  - e) kultūros paveldą žalojančių atsitiktinių ar nenumatytų ardymų metu arba jiems įvykus;
  - f) kai keičiasi naudojimas arba atsakomybė už valdymą arba kontrolę.

ATSAKOMYBĖ UŽ DOKUMENTAVIMĄ

1. Įsipareigojimas nacionaliniu lygmeniu konservuoti kultūros paveldą reikalauja vienodai įsipareigoti ir dėl dokumentavimo proceso.
2. Dokumentavimo ir interpretavimo procesų sudėtingumas reikalauja pasitelkti daugiau žmonių, turinčių atitinkamų įgūdžių, žinių ir suvokimo, būtinų sprendžiant susijusius uždavinius. Siekiant šio tikslo galbūt reikės inicijuoti mokymo programas.
3. Paprastai dokumentavimo procesas gali pareikalaus kolektyviai dirbančių kvalifikuotų asmenų, tokių kaip profesionalūs paveldo dokumentuotojai, topografai², konservatoriai-restauratoriai, architektai, inžinieriai, mokslo tyrėjai, architektūros istorikai, antžeminių bei požeminių struktūrų archeologai³ ir kiti specialistai konsultantai.
4. Visi kultūros paveldo vadovai ir administratoriai atsako už atitinkamo dokumentavimo, jo įrašų kokybės ir informacijos aktualizavimo⁴ užtikrinimą.

DOKUMENTAVIMO PLANAVIMAS

1. Prieš darant naujus dokumentavimo įrašus, būtina rasti esamus informacijos šaltinius ir patikrinti jų atitiktį dokumentavimo reikmėms:
  - a) aprašų tipų, kuriuose glūdi tokia informacija, reikėtų ieškoti matavimuose, piešiniuose ir brėžiniuose, fotonuotraukose, skelbtose ir neskelbtose ataskaitose bei aprašuose, taip pat bet kuriuose susijusiuose dokumentuose, atskleidžiančiuose statinio, statinių grupės arba vietos ar vietovės kilmę ir istoriją. Svarbu ištirti tiek šiuolaikinius, tiek ir senus dokumentavimo įrašus;
  - b) esamų įrašų reikėtų ieškoti tokiose vietose kaip nacionaliniai ir vietiniai viešieji archyvai, profesiniai, institucijų arba privatūs archyvai, inventoriai ir rinkiniai, bibliotekos arba muziejai;
  - c) įrašų reikia ieškoti konsultuojantis su asmenimis ir organizacijomis, kurie buvo statinio, statinių grupės arba vietos ar vietovės savininkai, naudotojai ar gyventojai, ją dokumentavo, statė, konservavo, atliko mokslinius tyrimus arba turi žinių apie šį statinį, statinių grupę arba vietą ar vietovę.
2. Pagal pateiktą analizę dokumentavimo apimties, lygio ir metodų parinkimas reikalauja, kad:
  - a) dokumentavimo metodai ir sudarytos dokumentacijos tipai atitiktų paveldo prigimtį ir pobūdį, dokumentavimo tikslus, kultūrinį kontekstą ir finansavimą arba kitus prieinamus išteklius. Toks išteklių ribotumas gali pareikalausiti laipsniško dokumentavimo būdo. Tokie metodai gali apimti tekstinius aprašus ir rašytines analizes, fotonuotraukas (iš oro arba nuo žemės), perspektyvą koreguojantį ir vaizdus ištiesinantį fotografavimą, fotogrametriją, geofizinius matavimus, žemėlapius, mastelinius planus, brėžinius ir piešinius, replikas arba kitas tradicines bei šiuolaikines technologijas;
  - b) dokumentavimo metodikos, kur tik įmanoma, turėtų taikyti neinvazines technines priemones ir nedaryti žalos objektams, kuriuos rengiamasi dokumentuoti;
  - c) numatoma dokumentavimo apimtis ir metodas turi turėti aiškiai apibrėžiamą loginį pagrindą;
  - d) medžiagos, vartojamos galutiniam dokumentavimo įrašui sudaryti, privalo būti patvarios ir stabilios, kad tiktų archyvuoti.

DOKUMENTAVIMO ĮRAŠŲ TURINYS

1. Bet kuris dokumentavimo įrašas turi būti identifikuotas nurodant:
  - a) statinio, statinių grupės arba vietos ar vietovės pavadinimą arba
  - b) unikalų nuorodos numerį;
  - c) dokumentavimo įrašo sudarymo datą;
  - d) dokumentuojančiosios organizacijos pavadinimą;

- e) kryžmines nuorodas į susijusius statinio dokumentavimo įrašus ir ataskaitas, foto-, grafinę, tekstinę arba bibliografinę dokumentaciją, archeologinius ir aplinkai skirtus įrašus.
2. Paminklo, statinių grupės arba vietos ar vietovės išsidėstymą ir apimtį būtina nurodyti tiksliai; tai galima padaryti aprašais, žemėlapiais, planais arba fotonuotraukomis iš oro. Kaimo vietovėse vieninteliai prieinami būdai gali būti žemėlapių nuorodos arba trianguliacijos pagal žinomus taškus. Miesto teritorijose gali pakakti adreso arba gatvės nuorodos.
3. Nauji dokumentavimo įrašai turėtų žymėti visos informacijos, kuri nėra gauta tiesiogiai iš paties paminklo, statinių grupės arba vietos ar vietovės, šaltinius.
4. Dokumentavimo įrašai turėtų apimti visą šią informaciją arba jos dalį:
  - a) statinio, paminklo arba vietos ar vietovės tipą, formą ir matmenis;
  - b) paminklo, statinių grupės arba vietos ar vietovės, atitinkamai vidaus ir išorės ypatumus;
  - c) konkretaus paveldo ir jo sudedamųjų prigimtį ir pobūdį, savybes, kultūrinę, meninę ir mokslinę reikšmę, taip pat nurodant kultūrinę, meninę ir mokslinę reikšmę, kurią turi:
    - konkrečios medžiagos, sudėtinės dalys ir konstrukcijos, dekoras, ornamentavimas arba inskripcijos,
    - infrastruktūra, instaliacinė įranga ir mechaniniai įrenginiai,
    - pagalbiniai statiniai, parkai ir sodai, kraštovaizdis ir vietos ar vietovės kultūriniai, topografiniai bei gamtiniai požymiai;
  - d) tradicines ir šiuolaikines technologijas bei įgūdžius, taikytus statybai ir palaikymui;
  - e) įrodymus kilmės datai, autorystei, nuosavybei, originaliam dizainui, apimčiai, naudojimui ir dekorui nustatyti;
  - f) įrodymus nuosekliai naudojimo istorijai, susijusiems įvykiams, struktūros arba dekoro pakeitimams, taip pat išorinių žmogaus arba gamtos veiksmų įtakai nustatyti;
  - g) valdymo, palaikymo ir taisymų istoriją;
  - h) reprezentatyvius statinio arba vietos ar vietovės medžiagų elementus arba pavyzdžius;
  - i) dabartinės šio paveldo būklės įvertinimą;
  - j) šio paveldo ir jo apsupties regimojo bei funkcinio sąryšio įvertinimą;
  - k) konfliktų ir rizikos, kurių šaltinis yra žmogus arba gamta, taip pat aplinkos tarša arba žemėnauda kaimynystėje, įvertinimą.
5. Svarstant įvairias priežastis dokumentavimui vykdyti (žr. 1.2 punktą), prireiks skirtingų lygmenų detalumo. Visa minėta informacija, net ir trumpai išdėstyta,

suteikia svarbių duomenų vietinio planavimo ir statybos kontrolei bei valdymui. Išsamesnė informacija paprastai būtina vietos ar vietovės arba statinio savininkui, valdytojui arba naudotojui, kai jie siekia konservuoti, palaikyti ir naudoti šį paveldą.

DOKUMENTAVIMO ĮRAŠŲ VALDYMAS, SKLAIDA IR DALIJIMASIS JAIS

1. Originalius dokumentavimo įrašus reikėtų laikyti saugiame archyve, o šio archyvo aplinka, laikantis pripažintų tarptautinių standartų, privalo užtikrinti, kad saugomoji informacija nepakistų ir būtų apsaugota nuo nykimo.
2. Visa apimančias rezervines tokių dokumentavimo įrašų kopijas reikėtų laikyti kitoje saugioje vietoje.
3. Mokslinių tyrimų, vystymo kontrolės ir kitais administraciniais bei teisiniais tikslais tokių dokumentavimo įrašų kopijos, kai priimtina, turėtų būti prieinamos valstybės valdymo institucijoms, suinteresuotiems profesionalams ir visuomenei.
4. Jei įmanoma, aktualizuoti dokumentavimo įrašai turėtų būti lengvai prieinami pačioje vietoje ar vietovėje – šio paveldo mokslinių tyrimų, valdymo, palaikymo ir pagalbos ištikus stichinei nelaimei tikslais.
5. Dokumentavimo įrašų formatas turėtų būti standartizuotas, o patys įrašai, jei tik įmanoma, indeksuoti, kad būtų lengviau keistis informacija ir ją gauti vietiniu, nacionaliniu ar tarptautiniu lygmenimis.
6. Veiksmingas dokumentuotos informacijos kaupimas, valdymas ir sklaida reikalauja, kur tik įmanoma, suprasti ir tinkamai taikyti naujausias informacines technologijas.
7. Dokumentavimo įrašų buvimo vietos turėtų būti skelbiamos viešai.
8. Ataskaitos apie pagrindinius bet kurio dokumentavimo rezultatus, kai tinkama, turi būti skleidžiamos ir publikuojamos.

Vertėja Jūratė Markevičienė ©, Vilnius 2016

ORIGINALO NUORODOS IR KOMENTARAI LIETUVIŠKAM VERTIMUI

¹ Vert. koment. Angl. *abandon* – palikti, apleisti, nustoti (saugojus) ir pan.

² Vert. koment. Angl. *surveyors*. Kalbama apie visų rūšių matavimus – architektūrinius, topografinius ir įvairius kitus (ypač atliekamus šiuolaikinėmis pažangiomis technologijomis). Tačiau sąvoka *matininkas* paprastai reiškia vien žemės matuotoją, o kito lietuviško atitikmens, kuris apibrėžtų šią paveldo saugai labai svarbią ir įvairialypę veiklą, dar neturime. Todėl pavartota sąvoka yra sutartinė – ją reikėtų suprasti plačiąja prasme – kaip taikytiną bet kurios rūšies matavimams.

³ Vert. koment. Čia archeologija yra suprantama plačiai – kaip materialiosios kultūros moksliniai tyrimai, atliekami ir fizinės invazijos į autentišką audinį būdu (kasinėjant žemę, zonduojant pastatų sienas ir pan.).

---

⁴ *Vert. koment.* Duomenų aktualizavimas užtikrina pažinimo tęstinumą. Paveldo saugos srityje nepaprastai svarbu, kad visos žinios apie paveldo objektą, sukauptos įvairiais laikotarpiais, skirtingų mokslų ir įvairiais tyrimo aspektais, būtų integruojamos ir sisteminamos. Taip būtų išvengiama mokslinių tyrimų dubliavimo, tyrėjams suteikiama galimybė identifikuoti pažinimo spragas ir toliau tyrinėti. Konservuojant tik aktualios žinios padeda nepakenkti paveldui. Būtent todėl beveik visuose UNESCO ir ICOMOS paveldui skirtuose dokumentuose nustatomas reikalavimas ne tik tirti ir dokumentuoti, bet ir užtikrinti visų tyrimų bei dokumentavimo medžiagos viešumą bei prieinamumą, atiduodant šią informaciją saugoti viešuose archyvuose.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. IV-33
(Lietuvos Respublikos kultūros ministro
2021 m. spalio 6 d. įsakymo Nr. IV-1176
redakcija)

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS KULTŪROS INFRASTRUKTŪROS CENTRO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kultūros infrastruktūros centras (toliau – Centras) yra biudžetinė įstaiga – valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“ teisių ir pareigų perėmėja, pastarąją pertvarkius Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. lapkričio 20 d. nutarimo Nr. 1152 „Dėl valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“ pertvarkymo“ pagrindu.
2. Centras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais įstatymais ir teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko potvarkiais, Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymais, šiais nuostatais, kitais teisės aktais.
3. Centras yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, turintis sąskaitą banke ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu. Centro buveinės adresas – Šnipiškių g. 3, 09309 Vilnius.
4. Centras yra biudžetinė įstaiga, išlaikoma iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – valstybės biudžetas). Centras gali turėti kitų įstatymuose nustatytų finansavimo šaltinių.
5. Centro savininkė yra valstybė. Centro savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, kuri tvirtina Centro nuostatus, priima į pareigas ir iš jų atleidžia biudžetinės įstaigos vadovą, priima sprendimus dėl Centro buveinės pakeitimo, dėl biudžetinės įstaigos pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo, dėl biudžetinės įstaigos filialo steigimo ir jo veiklos nutraukimo, skiria ir atleidžia likvidatorių arba sudaro likvidacinę komisiją ir nutraukia jos įgaliojimus, sprendžia kitus Biudžetinių įstaigų įstatyme, kituose įstatymuose ir Centro nuostatuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.
6. Centras turi interneto svetainę (<http://kulturosic.lt>), kurioje skelbiami vieši pranešimai ir kita informacija. Teisės aktų nustatytais atvejais vieši pranešimai skelbiami ir kitose visuomenės informavimo priemonėse.

II SKYRIUS CENTRO VEIKLOS TIKSLAI IR FUNKCIJOS

7. Pagrindiniai Centro veiklos tikslai:

Kultūros infrastruktūros centro
Direktorius

Šarūnas Šoblinas

- 7.1. Įgyvendinti paveldotvarkos programas;
- 7.2. Įgyvendinti kultūros ministro valdymo srityje esančių įstaigų (toliau – kultūros įstaigos) infrastruktūros (nekilnojamojo turto ir kultūros veiklų organizavimui reikiamos įrangos) modernizavimo programas.

8. Centras, siekdamas šių nuostatų 7.1 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, atlieka šias funkcijas:

- 8.1. organizuoja viešuosius pirkimus, atlieka viešųjų pirkimų procedūras ir sudaro viešųjų pirkimų sutartis dėl kultūros paveldo objektų, įtrauktų į paveldotvarkos programas, tvarkybos darbų, tvarkomųjų statybos darbų, neatidėliotinų saugojimo darbų, kultūros paveldo objektų tyrimų ir projektavimo, su tvarkybos darbais susijusių inžinerinių paslaugų įsigijimo;
- 8.2. vykdo tvarkybos darbų ir tvarkomųjų statybos darbų techninę priežiūrą;
- 8.3. teikia Kultūros ministerijai, Valstybinei kultūros paveldo komisijai įtrauktų į paveldotvarkos programas, atliktų darbų ataskaitas, o Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos ataskaitų kopijas;
- 8.4. teikia konsultacijas paveldo tvarkybos klausimais kultūros paveldo objektų valdytojams;
- 8.5. pagal kompetenciją dalyvauja rengiant paveldotvarkos programų projektus, teikia pastabas ir pasiūlymus;

8.6. vykdo kitas su paveldotvarkos programų rengimu ir įgyvendinimu susijusias funkcijas, nurodytas kituose teisės aktuose ir kultūros ministro pavedimuose;

8.7. vykdo valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“ nebaigtą rengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiųjų planų, kuriems yra išduotos ir galioja teritorijų planavimo sąlygos, rengėjo funkcijas.

9. Centras, siekdamas šių nuostatų 7.2 papunktyje nustatyto veiklos tikslo, ir bendradarbiaudamas su kultūros įstaigomis, atlieka šias funkcijas:

9.1. vertina ir analizuoja kultūros įstaigų infrastruktūros būklę, ir, atsižvelgdamas į kultūros įstaigų poreikius, teikia siūlymus Kultūros ministerijai dėl infrastruktūros būklės gerinimo;

9.2. atlieka Kultūros ministerijai teikiamų kultūros įstaigų infrastruktūros modernizavimo projektų, siūlomų įrašyti į infrastruktūros modernizavimo programas, sąnaudų, naudos ir techninių sprendinių vertinimą;

9.3. vykdo statytojo (užsakovo) funkcijas, jeigu šios funkcijos kultūros ministro sprendimu nėra pavestos vykdyti kultūros įstaigai;

9.4. kultūros ministro pavedimu teisės aktų nustatytais pagrindais konkretaus infrastruktūros modernizavimo projekto įgyvendinimo laikotarpiu valdo patikėjimo teise valstybės kultūros paskirties nekilnojamąjį turtą, jei tai yra būtina užtikrinti konkretaus infrastruktūros modernizavimo projekto įgyvendinimą;

9.5. organizuoja viešuosius pirkimus, atlieka viešųjų pirkimų procedūras ir sudaro viešųjų pirkimų sutartis dėl infrastruktūros modernizavimo projektų įgyvendinimui reikalingų paslaugų ar darbų įsigijimo;

9.6. organizuoja statinio projekto vykdymo priežiūrą;

9.7. organizuoja statybos darbų techninę priežiūrą, o kultūros ministrui pavedus – vykdo statybos darbų techninę priežiūrą;

9.8. kultūros ministrui pavedus, vykdo statinių techninę priežiūrą;

9.9. konsultuoja kultūros įstaigas pastatų naudojimo, techninės būklės gerinimo klausimais;

9.10. kultūros ministrui pavedus, organizuoja ir įgyvendina avarių ir avarių grėsmių likvidavimo darbus kultūros įstaigose;

9.11. vykdo kitas su kultūros infrastruktūros modernizavimu susijusias funkcijas.

Kultūros infrastruktūros centro
Direktorius

Šarūnas Šoblinskas

III SKYRIUS CENTRO TEISĖS

10. Centras, siekdamas jam nustatytų veiklos tikslų ir atlikdamas jo kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisę:

10.1. gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų fizinių ir juridinių asmenų jų turimą informaciją, kurios reikia Centro funkcijoms atlikti;

10.2. gauti iš valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų informaciją, kurios reikia Centro funkcijoms atlikti;

10.3. sudaryti komisijas, darbo grupes Centro kompetencijos klausimams spręsti, įtraukti į jas kitų institucijų ir įstaigų atstovus ir specialistus, susitarus su jų vadovais;

10.4. bendradarbiauti su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis;

10.5. pagal kompetenciją sudaryti sutartis ir susitarimus su Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniais ir juridiniais asmenimis;

10.6. įstatymų nustatyta tvarka valdyti, naudoti ir disponuoti Centrai patikėjimo teise perduotu valstybės turtu;

10.7. teisės aktų nustatyta tvarka gauti lėšas už teikiamas paslaugas.

11. Centras turi ir kitų teisių, kurias jam suteikia įstatymai ir kiti teisės aktai.

IV SKYRIUS CENTRO VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

12. Centro veikla organizuojama vadovaujantis kultūros ministro tvirtinamu metiniu veiklos planu. Centro metinis veiklos planas rengiamas vadovaujantis Strateginio planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“, ir skelbiamas Centro interneto svetainėje.

13. Centro veikla reguliuojama Centro direktoriaus įsakymu tvirtinamais Centro darbo reglamentu, vidaus tvarkos taisyklėmis, administracijos padalinių nuostatais, darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, pareigybių aprašymais.

14. Centrai vadovauja direktorius, kurį Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų kultūros ministras. Centro direktorius yra tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas kultūros ministrui.

15. Centro direktorius gali turėti pavaduotoją, kurį jis priima į pareigas ir atleidžia iš jų Darbo kodekso nustatyta tvarka. Centro direktoriaus pavaduotojas tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Centro direktoriui, kuris nustato jo veiklos sritis ir paveda jam atitinkamas funkcijas.

16. Centro direktorius:

16.1. sprendžia Centro kompetencijai priskirtus klausimus ir atsako už Centrai nustatytų veiklos tikslų pasiekimą ir funkcijų atlikimą;

16.2. atstovauja Centrai Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių institucijose ir įstaigose, organizacijose;

16.3. pagal kompetenciją užtikrina, kad Centre būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų;

16.4. kasmet teikia Kultūros ministerijai Centro metinę veiklos ataskaitą ir skelbia ją Centro interneto svetainėje; kultūros ministrui pareikalavus, atsiskaito už Centro veiklą;

Kultūros infrastruktūros centro
Direktorius

Šarūnas Šoblinskas

- 16.5. sprenddamas savo kompetencijai priskirtus klausimus, priima įsakymus ir kontroliuoja, kaip jie vykdomi, pasirašo įgaliojimus ir kitus vidaus administravimo dokumentus;
- 16.6. derina su kultūros ministru Centro administracijos struktūrą;
- 16.7. tvirtina Centro administracijos padalinių nuostatus darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, pareigybių aprašymus;
- 16.8. tvirtina Centro struktūrą, suderintą su kultūros ministru, ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, pareigybių sąrašus, neviršydamas darbo užmokesčiui nustatytų lėšų ir Centrai patvirtinto didžiausio leistino darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, pareigybių skaičiaus;
- 16.9. vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais priima į pareigas ir atleidžia iš jų darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis ir gaunančius darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, skatina juos, skiria jiems pašalpas;
- 16.10. užtikrina racionalų ir taupų lėšų ir turto naudojimą, veiksmingą biudžetinės įstaigos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą;
- 16.11. garantuoja, kad pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą teikiami ataskaitų rinkiniai būtų teisingi;
- 16.12. teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja Centro buhalterinę apskaitą ;
- 16.13. atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų jam pavestas funkcijas.
17. Centro direktoriaus laikinai nesant, jo funkcijas atlieka pavaduotojas arba kitas kultūros ministro įsakymu paskirtas darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartis ir gaunantis darbo užmokestį iš valstybės biudžeto.

V SKYRIUS CENTRO VIDAUS ADMINISTRAVIMO KONTROLĖ

18. Centro finansų kontrolę atlieka Centro direktoriaus paskirti Centro darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis ir gaunantys darbo užmokestį iš valstybės biudžeto.
19. Centro valstybinį (finansinį ir veiklos) auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. Centro vidaus auditą atlieka Kultūros ministerijos struktūrinis padalinys, atsakingas už vidaus audito atlikimą biudžetinėse įstaigose.
20. Centro metinio veiklos plano įgyvendinimo kontrolę atlieka Centro direktorius.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Centras reorganizuojamas, pertvarkomas arba likviduojamas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių biudžetinių įstaigų reorganizavimą, pertvarkymą ar likvidavimą, nustatyta tvarka.

Kultūros infrastruktūros centro
Direktorius

Šarūnas Šoblinas

Mano vyriausybė

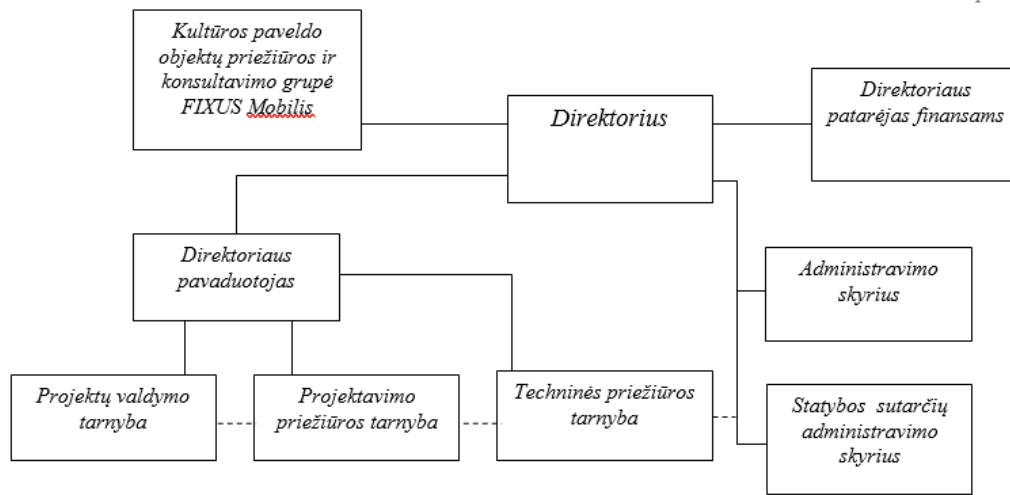
Kultūros infrastruktūros centras

Struktūra

KULTŪROS INFRASTRUKTŪROS CENTRAS

PATVIRTINTA

Kultūros infrastruktūros centro direktoriaus
2020 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. Į-48

Paskutinė atnaujinimo data: 2020-10-26

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

**SPRENDIMAS
DĖL KULTŪROS PAVELDO DOKUMENTAVIMO CENTRO**

2021 m. liepos 2 d. Nr. S-2(6.2.-243)
Vilnius

Taikomieji moksliniai tyrimai yra kultūros paveldo apskaitos, tvarkybos ir sklaidos pagrindas. Tyrimų rezultatų ir jais remiantis paruoštų darbų visuotinas viešas prieinamumas sukuria prielaidas tęstinumu grįstai, efektyviai, kokybiškai kultūros paveldo apsaugai ir restauravimui, skatina mokslinio pažinimo ir edukacijos vystymąsi. Duomenų atvirumas, sąveika su kitais duomenimis (interoperabilumas) yra svarbi prielaida visuomenės įsitraukimui į kultūros paveldo apsaugos procesą, laiduojanti viešųjų lėšų panaudojimo skaidrumo ir tikslingumo įvertinimo viešą kontrolę.

Tyrimų duomenų saugojimo, prieinamumo ir viešinimo būtinybę akcentuoja tarptautiniai dokumentai. ICOMOS Tarptautinės paminklų ir vietų bei vietovių konservavimo ir restauravimo chartijos (vad. Venecijos chartijos, 1964 m.) 16 straipsnyje nurodoma, kad „Konservavimo, restauravimo ir kasinėjimo darbus visada reikia tiksliai dokumentuoti <...>. Ši dokumentacija turi būti saugoma visuomeninių institucijų archyvuose ir prieinama tyrėjams. Rekomenduotina ją publikuoti“. ICOMOS „Paminklų, statinių grupių ir vietų bei vietovių dokumentavimo principuose“ (1996 m.) nustatoma, kad „Originalius dokumentavimo įrašus reikėtų laikyti saugiame archyve <...>. Mokslinių tyrimų, vystymo kontrolės ir kitais administraciniais bei teisiniais tikslais tokių dokumentavimo įrašų kopijos, kai priimtina, turėtų būti prieinamos valstybės valdymo institucijoms, suinteresuotiems profesionalams ir visuomenei“.¹ Sklaidos tarp specialistų, sprendimus priimančių subjektų ir paveldo naudotojų svarba pažymima Europos Tarybos Ministrų komiteto patvirtintoje Europos kultūros paveldo strategijoje XXI amžiuje (2017 m.)² ir kituose tarptautiniuose dokumentuose.

Lietuvos Respublikoje tyrimų ir jų pagrindu atliktų darbų archyvavimui, saugojimui ir viešinimui valstybinių lygmeniu skiriama nepakankamai dėmesio. Šią sritį reglamentavo keli tiksliniai strateginiai valstybės dokumentai, tačiau jų nuostatos nebuvo įgyvendintos ar yra

¹ Kultūros paveldas šiuolaikiniame pasaulyje: tarptautiniai kultūros paveldo apsaugos principai ICOMOS dokumentuose 1965–2014 metais, p. 194–199, prieiga internete: http://eia.libis.lt/show.php?item=kulturos_paveldas_si

² Europos kultūros paveldo strategija XXI amžiuje, prieiga internete: <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>

įgyvendinamos vangiai. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2012 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. IV-811 patvirtintose „Nacionalinės kultūros paveldo apsaugos politikos gairėse“ buvo numatytos kultūros paveldo apskaitos kryptys, įskaitant nuostatą „Kultūros vertybių registro duomenų bazę su tyrimų ir istorine medžiaga išsamiai sutvarkyti ir padaryti viešai prieinama per 3–4 metus“, tačiau tai nebuvo atlikta. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu IV-1374 patvirtintame „2020–2024 metų Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos veiksmų plane“ numatoma atnaujinti Kultūros vertybių registro duomenų sistemą, perkelti į ją informaciją iš anksčiau sukurtų duomenų bazių (Lietuvos dvarų duomenų bazės, Lietuvai reikšmingų kilnojamųjų kultūros vertybių, esančių užsienyje, sąvado informacinės sistemos), o Kultūros vertybių registrą papildyti atliktais taikomaisiais moksliniais tyrimais (jų tekstone, grafine arba abiem dalimis). Registro valdytojas – Kultūros paveldo departamentas prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūros vertybių registre viešina tik dalies atliktų tyrimų medžiagos nuorodas ir kol kas nenumato pilno taikomųjų mokslinių ataskaitų viešinimo.

Valstybinė kultūros paveldo komisija (toliau – Paveldo komisija) atliko tyrimą, kurio respondentai buvo Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos, Lietuvos archeologijos draugijos, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos, Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo tarybos, Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninimo ir LIMIS centro, Kultūros paveldo centro, Kultūros paveldo departamento prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Kauno technologijos universiteto, Vilniaus dailės akademijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (atsakingos už Lietuvos virtualią biblioteką eLABa, virtualią kultūros paveldo sistemą ir projektą *E. paveldas*) atstovai, ir nustatė, kad įvairialypiai kultūros paveldo tyrimų duomenys yra talpinami daugybėje privačių archyvų ir institucijų, kurios yra didesne dalimi nesusijusios su paveldo tyrimais bei apsauga, fonduose. Kultūros vertybių registro duomenų tikslinimo ir vertingųjų savybių aktų ruošimo procese gauti duomenys kaupiami Kultūros paveldo centro (kurio steigėjas yra Kultūros paveldo departamentas) paveldosaugos bibliotekoje ir šios institucijos skyriuose. Savivaldai aktualių paveldo objektų tyrimų ataskaitos ir paveldotvarkos projektai yra saugomi savivaldybių skyriuose. Dalis medžiagos patenka į Kultūros paveldo departamento teritorinius skyrius. Vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. 6 dalimi, tyrimų ataskaitos teikiamos Kultūros paveldo departamentui, kuris pateikimo faktą registruoja Kultūros vertybių registre. Kultūros paveldo departamentas į Kultūros vertybių registrą talpina tyrimų medžiagos nuorodas, atskirais atvejais ataskaitas, tačiau neskiria dėmesio fiziniam į duomenų bazę nepatekusios medžiagos archyvavimui centriniame padalinyje ir teritoriniuose skyriuose.

Dalį tyrimų įvairių programų ar projektų lėšomis atlieka švietimo įstaigos ir moksliniai įvairių sričių institutai, muziejai, draugijos, institucijos ir atskiri tyrėjai. Tyrimų ataskaitos iš dalies yra publikuojamos įvairiuose leidiniuose ir yra nuolat prieinamos, tačiau dalis tokių tyrimų rezultatų skaitmeninami trumpalaikių projektų lėšomis, sukurti virtualūs produktai yra fragmentiški, išskirstyti po įvairias skaitmenines, dažnai tarpusavyje nesusietas, bazes. Jų paruošimo medžiaga lieka asmeniniuose tyrėjų ar organizacijų skyrių fonduose, todėl tik maža tyrimų dalis patenka į bibliotekas ir dažnai ji yra viešai neprieinama. Iki 1993 m. Paminklų restauravimo ir projektavimo institute buvusi tyrimų medžiaga perduota Vilniaus regioniniam valstybės archyviui (kur ji yra puikiai sutvarkyta), tačiau už sistemos ribų palikta neskaitmeninta, dažnai vienetinė tyrėjų asmeninių archyvų ir reorganizuojamų paveldotvarkos įstaigų fondų tyrimų bei restauravimo darbų dokumentacija. Vangiai kaupiami duomenys apie į Kultūros vertybių registrą neįtrauktus, sunykusius ar nykstančius, tačiau paveldo suvokimui svarbius objektus. Kultūros paveldo departamento pradėto organizuoti inventorizavimo proceso gairės kol kas taip pat nėra aiškiai suformuluotos.

Paveldo komisija taip pat nustatė, kad įvairių fondų tyrimų dokumentacija *nėra archyvuojama pagal vieningą sistemą*, sukurtą remiantis bendrais archyvavimo srities bei specifiniais paveldo reikalavimais. Kultūros paveldo departamente, jo teritoriniuose skyriuose, savivaldybių skyriuose, mokslo įstaigose ar kitur esanti medžiaga dažnu atveju apskritai nėra tvarkoma. Kultūros paveldo objektams skirtus tyrimus reglamentuojantys paveldo tvarkybos reglamentai, apibrėžiantys bendrą ar atskirais atvejais būtinų tyrimų nomenklatūrą, jų atlikimo ir ataskaitų rengimo, prieinamumo ir viešinimo tvarką, yra painūs, tarpusavyje nesusieti, kai kuriais atvejais iki šiol nebaigti formuoti. Išimtimi, t. y. gerosios praktikos pavyzdžiu, galima laikyti archeologinio paveldo sritį, kurioje tyrimų įforminimo, pateikimo, saugojimo tvarka įteisinta vienu dokumentu – paveldo tvarkybos reglamentu PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“.

Iki šiol nenustatyta ir nedokumentuota tvarka, kuri specialistams ir visuomenei padėtų rasti ir pagal galimybes (atsižvelgiant į asmenų duomenų apsaugą ar autorių teisių apsaugą reglamentuojančius įstatymus) leistų susipažinti ar panaudoti jau atliktų tyrimų medžiagą, dėl ko tyrimų pasiekiamumas dažnai priklauso nuo turėtojų geros valios. Taip pat nėra bendros valstybinės paveldo *skaitmeninimo* politikos (nors Lietuvoje veikiančių duomenų bazių skaičius yra virš 400), paremtos tolygiu tiksliniu finansavimu. Valstybės institucijos nėra įpareigosotos susieti informaciją bendroje sistemoje: Kultūros vertybių registras nėra susietas su *E-paveldo* sistema ir Kultūros paveldo departamentas artimiausiu metu nenumato to daryti. Tarpusavyje nesusietos Kultūros paveldo elektroninių paslaugų informacinė sistema ir informacinė sistema „Infostatyba“, į kurią taip pat įkeliamos kultūros paveldo objektų tyrimų ataskaitos, nėra nustatyta bendra metaduomenų pateikimo forma.

Paveldo komisija, išnagrinėjusi informaciją, konstatuoja, kad Lietuvoje tyrimų ir jų pagrindu atliktų darbų archyvavimas, saugojimas ir viešinimas yra viena esminių neišspręstų kultūros paveldo apsaugos sistemos dalių. Valstybinę politiką formuojančios institucijos (Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Valstybinė kultūros paveldo komisija) iki šiol nesugebėjo pasiūlyti tvarių problemos sprendimo būdų. Dėl šios priežasties prarandami vertingi duomenys, be naudos išseikvojami visuomenės intelektualiniai ir materialiniai ištekliai (trūkstant duomenų priimami klaidingi sprendimai, dažni tyrimų dubliavimo atvejai), pažeidžiamas informacijos viešumo principas.

Paveldo komisija, akcentuodama tai, jog duomenų apie kultūros paveldą inventorizavimas, kaupimas, archyvavimas, saugojimas ir viešinimas yra ypač svarbi kultūros paveldo politikos dalis, bei vadovaudamasi Valstybinės kultūros paveldo komisijos įstatymo 5 str. 2 d. 1, 4 ir 6 punktais n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai:

1.1. skubos tvarka parengti subalansuotą ir tvarią, finansiniais valstybės įsipareigojimais paremtą (kaupimo, archyvavimo, prieinamumo ir viešinimo proceso) strategiją tyrimo duomenų srauto valdymui, panaudojant esamų paveldosaugos institucijų įdirbį, patirtį, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Strategijos realizavimui būtina numatyti realias lėšas ir galimus jų šaltinius (ilgalaikį programinį ir projektinį finansavimus);

1.2. formuojant valstybinę kultūros paveldo apsaugos strategiją ir siekiant išvengti funkcijų dubliavimosi, nustatyti griežtą proceso dalyvių hierarchiją, kiekvienam jų priskiriant aiškias funkcijas, finansiniais įsipareigojimais pagrįstą atskaitomybę;

1.3. inicijuoti kultūros paveldo objektų (registrinių, galimai vertingų neregistrinių, esančių savivaldybių dispozicijoje, nykstančių ir jau sunykusių) tyrimų sąvado parengimą topografiniu (pagal vietą ar adresą) principu; sąvado sutrumpintame variante pateikti trumpos tyrimų dokumentų anotacijas ir nurodyti jų saugojimo vietas, išplėstiniame – prieigas prie galimai platesnės informacijos per esamas sąsajas į pagrindines duomenų bazes;

1.4. Kultūros paveldo centrą pertvarkyti arba reorganizuoti į kultūros paveldo tyrimų ir dokumentavimo centro – apskaitos dokumentų ir tyrimų sąvado valdytojo funkcijas atliekančią įstaigą, kaupiančią duomenų banką, kurio informacija skirta Kultūros vertybių registro ir inventorizavimo fondo sudarymui ir viešinimui (šias funkcijas realizuoja Kultūros paveldo departamentas prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos). Institucija turi būti įpareigota rinkti ir pagal bylų nomenklatūrą archyvuoti tyrėjų asmeninių archyvų, reorganizuojamų paveldotvarkos įstaigų, be valdytojų likusių fondų, iki skaitmeninio laikotarpio sukurtą tyrimų ir restauravimo darbų

medžiaga. Dokumentų sąvado kūrimui ir valdymui bei kitų, centrui naujai priskirtų funkcijų vykdymui, turi būti skiriamas pastovus ilgalaikis programinis finansavimas;

1.5. Formuojant paveldo dokumentų skaitmeninimo politiką nustatyti prioritetą pagal tai, kaip medžiaga atitinka autentišką objekto išsaugojimą ateities kartoms užtikrinančių specialistų, sprendimus priimančių subjektų bei paveldo naudotojų poreikius.

1.6. suformuoti tarpdisciplininę darbo grupę, susidedančią iš Kultūros paveldo departamento, Kultūros paveldo centro, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos, Valstybinės kultūros paveldo komisijos, Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos, Lietuvos archeologijos draugijos, Lietuvos dailės istorikų draugijos, Restauravimo tarybos, nekilnojamųjų kultūros paveldo vertinimo tarybų ir kitų suinteresuotų institucijų atstovų, skirtos Kultūros paveldo tyrimų dokumentų kaupimo, archyvavimo ir viešo pasiekiamumo poįstatyminių teisės aktų sukūrimui bei kreiptis į Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybą, kad teiktų pasiūlymus ir padėtų suformuoti paveldo apskaitos, tyrimų ir restauravimo dokumentų kaupimo ir valdymo praktiką³.

2. Rekomenduoti Lietuvos kultūros tarybai ir Lietuvos mokslo tarybai numatyti, kad jeigu šių įstaigų lėšomis bus finansuojami kultūros paveldo moksliniai tyrimai ar projektai, susiję su kultūros paveldo srities tyrimais, sutartyse su tyrimų ar projektų vykdytojais būtų numatyta procedūra tokių tyrimų dokumentacijos kopiją teikti archyvuoti kultūros paveldo tyrimų ir dokumentavimo centro – apskaitos dokumentų ir tyrimų sąvado valdytojo funkcijas atliekančiai įstaigai.

3. Siūlyti Kultūros paveldo departamentui skirti esminį dėmesį kultūros paveldo tyrimų dokumentacijos saugojimo, archyvavimo ir prieinamumo užtikrinimui, atkreipiant dėmesį į dokumentacijos saugojimo problemas teritoriniuose skyriuose, taip pat Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2020 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-1374 patvirtinto „2020–2024 metų Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos veiksmų plano“ nuostatomis įgyvendinti. Viešinimo prasme – ypač svarbu rasti resursų ir imtis veiksmų Kultūros paveldo registro sąsajai su *E. pavidas* duomenų baze sukurti.

Paveldo komisijos pirmininkė

Vaidutė Ščiglienė

³ Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos nuostatai, prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/5f6b16e0c24011e993cff47c25bfa28c>

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius, tel. (8 5) 219 3400, faks. (8 5) 262 3120, el. p. dmm@lrkm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188683671

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancleriui
Algirdui Stončaičiui

Projektas
2018-04-10

KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS INSTITUCINĖS PERTVARKOS METMENYS

1. Įvadas

Pagal XVII Vyriausybės programos įgyvendinimo planą šiemet numatyta parengti Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modelį (toliau – Kultūros paveldo apsaugos modelis) ir pradėti jo įgyvendinimo darbus. Kultūros ministerija, laikydamasi nuoseklumo ir tikėdamasi, kuo maksimalesnį susiklausymo tarp visų suinteresuotų šalių, visų pirma, norėtų Vyriausybei pristatyti Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenis ir iš ministrų kabineto (pasitarimo forma) gauti principinį pritarimą dėl šių metmenų. Gauta pritarimo pagrindu būtų pradėtos diskusijos su sektoriumi (subjektų sąrašas pridedamas priede). Išdiskutavus metmenų nuostatas su sektoriumi, iki šių metų rudens bus parengta Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nauja redakcija koncepcija kaip Kultūros paveldo apsaugos modelis, kurios pagrindu Lietuvos Respublikos Seimui bus pateikti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų teritorijų, Teritorijų planavimo, Statybos ir kitų įstatymų pakeitimai. Planuojama, kad pilna apimtimi nauja kultūros paveldo apsaugos struktūra pradėtų veikti nuo 2020 m. sausio 1 d.

Tokiu būdu, Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenyse išdėstomos tik pirminės nuostatos, kaip galėtų būti reorganizuoti šiuo metu paveldosaugos sistemoje veikiantys procesai bei pertvarkytas paveldosaugoje dalyvaujančių institucijų tinklas bei kompetencijos (funkcijos). Metmenų nuostatos nėra galutinės ir jos labiau reiškia atspirties taškus, pradedant diskusijas tiek su sektoriumi, tiek su kitomis suinteresuotomis šalimis.

2. Kultūros paveldo apsaugoje veikiantys procesai

Prieš pateikiant metmenis, būtina pažymėti, kokie procesai kultūros paveldo apsaugoje yra esminiai, be kurių negalime pasiekti, jog kultūros vertybės būtų pritaikytos šiandienos poreikiams ir perduotos ateities kartoms, kuo mažiau pakitusios:

- Kultūros vertybių apskaita;
- Kultūros vertybių apsaugos reikalavimų nustatymas ir kontrolė;
- Kultūros vertybių monitoringas ir paveldotvarkos priemonių planavimas;
- Kultūros vertybių restauravimas ir tvarkymas;

- Kultūros vertybių populiarinimas ir aktualizavimas.

Kultūros ministerija, rengdama metmenis, susikoncentravo į tris pirmuosius paveldosaugos procesus, kurie tiesiogiai susiję su veiklos apribojimų kultūros vertybių teritorijose ir apsaugos zonose nustatymu bei įgyvendinimu. Juose išskyrė pagrindines stiprybes ir silpnybes bei suformulavo, kokia kryptimi galėtų būti įgyvendinti pokyčiai, norint neutralizuoti silpnybių poveikį šiems paveldosaugos procesams. Dėl kultūros vertybių restauravimo ir tvarkymo iš esmės Vyriausybė jau pasisakė 2018 m. sausio mėn. protokoliniu sprendimu, pritardama šiuo metu esančią VI „Lietuvos paminklai“ pertvarkyti į BĮ „Kultūros infrastruktūros centras“, kuriame būtų perduotos ne tik kultūros paveldo objektų, bet ir visų valstybinių kultūros įstaigų infrastruktūros darbų užsakovo funkcijos. Atsižvelgus į tai, kad pagal metmenis ekspertinių kompetencijų centras formuojamas šiuo metu Kultūros paveldo departamento pavaldžios BĮ Kultūros paveldo centras pagrindu, šiuo metu dėl kultūros vertybių aktualizavimo plačiau neapsistojama, numatant, kad performuotas Kultūros paveldo centras (siūloma keisti pavadinimą į Nacionalinį kultūros paveldo centrą) atliks ne tik kultūros vertybių apskaitos, kultūros vertybių apsaugos ekspertavimo, bet ir kultūros vertybių aktualizavimo funkcijas.

3. Kultūros paveldo apsaugos procesų stiprybės, silpnybės bei siūlomi pakeitimai

3.1. Nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaita

Siūlyimų santrauka

- *Tęsti kultūros vertybių įtraukimo į Kultūros vertybių registrą procesą per vertinimo tarybas, tačiau teisiškai detalčiau reglamentuoti tokių vertinimo tarybų ir jų narių veiklą, jiems taikomus reikalavimus.*
- *Nustatyti, kad visos kultūros vertybės, kurios nėra įtrauktos į valstybinės reikšmės objektų sąrašą, yra vietinio reikšmingumo lygmens ir už jų apsaugą atsako atitinkamos savivaldybės meras. Už valstybinės reikšmės objektų apsaugą atsako kultūros ministras.*
- *Kultūros vertybių apskaitą perduoti savivaldybėms, o Kultūros ministerijos įgaliota institucija atliktų metodinį vadovavimą tokiai apskaitai ir vykdytų kultūros vertybių atranką, siekiant jas paskelbti valstybinės reikšmės objektais.*
- *Sumažinti kultūros vertybių reikšmingumo lygmenis iki dviejų – vietinės reikšmės ir valstybinės reikšmės objektai – bei lygmenis tiesiogiai susieti su diferencijuotais paveldosaugos reikalavimais ir skirtingu finansavimo intensyvumu iš valstybės biudžeto.*
- *Konsoliduoti Kultūros vertybių ir Nekilnojamojo turto registrus, jog būtų optimizuoti duomenų kaupimo, saugojimo ir pateikimo procesai bei kultūros vertybių valdytojai ir kiti asmenys laiku gautų informaciją apie jų daiktų tapimą kultūros vertybėmis.*
- *Teisės aktuose nustatyti dviejų tipų kultūros vertybių vertinimo imunitetus, kurie galiotų 5 metus. Pirmuoju imunitetu įteisinamas 5 metų laikotarpis, per kurį be kultūros vertybių valdytojų sutikimo negali būti keičiamos kultūros vertybei nustatytos vertingosios savybės, teritorijos ir apsaugos zonos ribos. Antruoju*

imunitetu įteisinama nuostata, kad vertinimo tarybai nusprendus, jog objektui nėra taikoma teisinė apsauga, objektas vėl gali būti pasiūlytas įrašyti į Kultūros vertybių registrą tik po 5 metų.

Stiprybė 1. Dėl kultūros vertybių įrašymo į Kultūros vertybių registrą, teritorijos ir apsaugos zonos nustatymo sprendžia ekspertai per vertinimo tarybas, bet ne valstybės tarnautojai ar politikai.

Silpnybė 1. Iki šiol nėra nustatyti reikalavimai, kaip atrenkami vertinimo tarybų nariai, vertinimo tarybose bei šiuo metu iš viso nėra visuomenės ar ūkio subjektų įtrauktiems tokiose tarybose.

Siūlymas 1. Pertvarkos metu išlaikyti esamą kultūros vertybių įrašymo į Kultūros vertybių registrą modelį, tačiau aiškiau suregulamentuoti vertinimo tarybų ir jų narių veiklą, sukurti teisinius mechanizmus, kuriais remiantis būtų pasiekta maksimali visuomenės ir ūkio subjektų įtrauktis į vertinimo procesą, detaliai nustatyti reikalavimus vertinimo tarybos nariams.

Stiprybė 2. Kultūros vertybių apskaitos dokumentacijoje tiksliai nurodama, kokie daikto elementai ir požymiai turi būti išsaugoti (vertingosios savybės) bei nustatomos šios teritorinės apsaugos priemonės: kultūros vertybės teritorija ir apsaugos zona.

Silpnybė 2. Vertingosioms savybėms nustatyti trūksta taikomųjų tyrimų duomenų bei nėra aprobuota vieninga metodika dėl vertingųjų savybių, teritorijų ir apsaugos zonų nustatymo pagal kultūros vertybių rūšis ir tipą bei kitus kriterijus

Siūlymas 2. Pertvarkos metu suformuoti konsoliduotą kompetencijų centrą, jungiantį mokslinius tyrimus ir administravimo funkcijas, kuriam būtų suteikti ekspertiniai įgaliojimai metodiškai vadovauti kultūros vertybių apskaitai Lietuvos Respublikos mastu.

Stiprybė 3. Sudarytos teisinės sąlygos graduoti kultūros vertybes net į kelis lygmenis skirtingais pjūviais. Pagal vertingųjų savybių unikalumą yra tris lygiai: vietinis, regioninis ir nacionalinis. Pagal instituciją, atsakingą už vertybės išsaugojimą, du lygiai: valstybės ar savivaldybės saugomos kultūros vertybės. Pagal vertybės išimtinį išskirtinumą, jos gali būti pripažintos kaip kultūros paminklai arba valstybinės reikšmės objektais.

Silpnybė 3. Šiuo metu esanti gradacija yra per daug paini ir ji nėra tiesiogiai susijusi su veiklos apribojimų kultūros vertybėse gradavimu, t.y. vietinio ar nacionalinio reikšmingumo lygmens vertybei taikomi tie patys procedūriniai ir išsaugojimo reikalavimai. Taip pat gradacija iš esmės nėra tiesiogiai susijusi su finansinės paramos galimybėmis.

Siūlymas 3. Pertvarkos metu optimizuoti kultūros vertybių gradaciją, įvedant dviejų pakopų vertybių reitingavimą pagal jų išskirtinumą: vietinio reikšmingumo lygmens kultūros vertybės ir valstybinės reikšmės objektai. Taip pat pertvarkos metu nustatyti, kad visos kultūros vertybės yra vietinio reikšmingumo lygmens, kol jos nėra įtrauktos į valstybinės reikšmės objektų sąrašą. Už tokių vertybių apsaugą atsako atitinkamos savivaldybės meras, o už valstybinės reikšmės objekto apsaugą – kultūros ministras. Be to, pertvarkos metu būtina sukurti teises sąlygas, kad

vietinio reikšmingumo lygmens ir valstybinės reikšmės objektams būtų taikomi skirtingi procedūriniai ir apsaugos reikalavimai, taip pat būtų diferencijuoti finansavimo šaltiniai ir jų intensyvumas.

Stiprybė 4. Sudarytos teisinės sąlygos vertinimo procesą organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti ne tik centrinės valdžios įstaigoms, bet vietos savivaldos institucijoms

Silpnybė 4. Savivaldybės vangiai sudarinėja vertinimo tarybas bei atlieka kultūros vertybių apskaitos darbus, nes savivaldybės nemato tiesioginės naudos iš šio proceso. Tokiu būdu, vertinimo procesas matomas kaip prievolė, o ne kaip galimybė.

Siūlymas 4. Pertvarkos metu pakeitus kultūros vertybių gradacijos principus, bus suformuotos prielaidos susiklostyti situacijai, jog savivaldybei, norint gauti valstybinį finansavimą, reikės įrodyti kultūros vertybės išskirtinumą ir jos potencialą tapti valstybinės reikšmės objektu. Tokiu būdu, kultūros vertybių apskaita taps organišku finansinių išteklių pritraukimo procesu ir savivaldybių administracijos jo nesuvoks kaip valstybinės prievolės. Siekiant suvaldyti pervertinimo rizikas, būtina nustatyti aiškų ir baigtinį kriterijų sąrašą, pagal kurį vertybės gali būti pripažintos valstybinės reikšmės objektais.

Stiprybė 5. Sudarytos teisinės sąlygos neatlygintinai Nekilnojamojo turto registre registruoti juridinius faktus, susijusius su kultūros vertybėmis

Silpnybė 5. Dėl Nekilnojamojo turto registro tvarkytojo nuogastavimų, jog gali prarasti pajamas, gaunamas iš juridinių faktų įregistravimo, iš esmės iki šiol nesukurta automatinė sąveika tarp dviejų valstybės registų – Kultūros vertybių registro ir Nekilnojamojo turto registro

Siūlymas 5. Pertvarkos metu konsoliduoti valstybės registų tvarkymą - Kultūros vertybių registrą integruojant į Nekilnojamojo turto registrą, kurio tvarkytojas lygiagrečiai vykdytų duomenų apie kultūros vertybes kaupimą, saugojimą ir teikimą tretiesiems asmenims bei visuomenei. Duomenis apie registruotas kultūros vertybes teiktų savivaldybių vertinimo tarybos, o jas įtraukus į valstybinės reikšmės objektų sąrašą – Kultūros ministerijos įgaliota institucija.

Stiprybė 6. Šiandien teisės aktai, reglamentuojantys kultūros vertybių vertinimo procesą, leidžia gana operatyviai pakeisti vertingąsias savybes, jeigu išaiškėja naujų faktų apie jas.

Silpnybė 6. Tokia teisinė galimybė iš esmės destabilizuoja investicinę aplinką, kai investuotojas arba kultūros vertybės valdytojas nėra garantuotas, jog planuojant darbus – jų galimybė nebus užkardinta įteisinus naujas vertingąsias savybes

Siūlymas 6. Pertvarkos metu numatyti dviejų tipų kultūros vertybių vertinimo imunitetus, kurie galiotų 5 metus. Pirmuoju imunitetu įteisinamas 5 metų laikotarpis, per kurį be kultūros vertybių valdytojų sutikimo negali būti keičiamos kultūros vertybei nustatytos vertingosios savybės, teritorijos ir apsaugos zonos ribos. Antruoju imunitetu įteisinama nuostata, kad vertinimo tarybai nusprendus, jog objektui nėra taikoma teisinė apsauga, objektas vėl gali būti pasiūlytas įrašyti į Kultūros vertybių registrą tik po 5 metų.

3.2. Kultūros vertybių apsaugos reikalavimų nustatymas ir kontrolė

Siūlyimų santrauka

- Siūloma atsisakyti tipinių ir individualių apsaugos reglamentų bei kultūros paveldo vietovių tvarkymo planų ir numatyti aiškią nuostatą, kad bet kokia žmogaus vykdoma veikla ar neveikimas negali pažeisti ar žaloti kultūros vertybės vertingųjų savybių. Tokiu būdu, kultūros vertybių vertinimo aktas yra privalomas tiek rengiant teritorijų planavimo dokumentus, tiek statinių projektus.
- Visą projektinės dokumentacijos (poveikio aplinkai vertinimo, teritorijų planavimo, žemėtvarkos, statybos ir tvarkybos projektai) derinimą siūloma perduoti savivaldybių administracijoms, o tais atvejais, kai planuojama veikla patenka į valstybinės reikšmės objektų teritoriją ar apsaugos zoną – turi būti gautas Kultūros ministerijos įgalioto subjekto ekspertinis vertinimas dėl planuojamos veiklos poveikio valstybinės reikšmės objektui. Minėtas subjektas, kuris būtų kultūros vertybių apskaitos kompetencijų centras, aprobuotų ir specialiuosius paveldotvarkos projektus: nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir dailės kūrinių restauravimo programas.
- Kultūros ministerijos valdymo srityje veiktų jam pavaldus viešojo administravimo subjektas, kuris, nedalyvaudamas nei kultūros vertybių apskaitos procese, nei projektinės dokumentacijos paveldosauginiu aspektu derinime, atliktų kultūros vertybių būklės ir jose vykstančių procesų monitoringą, kultūros vertybių priežiūros, naudojimo ir tvarkymo kontrolę, o, nustatius paveldosaugos reikalavimus – atstovautų valstybę teisiniuose ginčuose. Taip pat šis subjektas atliktų ir „priešteisminio“ arbitražo funkcijas bei atstovautų valstybę tarptautiniuose paveldosaugos formatuose.
- Siūloma apibrėžti paveldo bendruomenės institutą, kuriam būtų nustatyti tapimo tokia bendruomene reikalavimai, tokios bendruomenės teisės ir pareigos, apibrėžiant tokios bendruomenės baigties kriterijus. Laikomasi pozicijos, jog lokalizuota arba generalizuota paveldo bendruomenė turi teisę objektus pripažinti kultūros vertybėmis, pilnai prisiimant jos sutvarkymo kaštus bei valdytojų patiriamus nuostolius dėl taikomų veiklos apribojimų.

Stiprybė 7. Sudarytos teisinės sąlygos nustatyti paveldosaugos reikalavimus per keletą dokumentų ir lygmenų: kultūros paveldo vietovėms – per tvarkymo planus, kultūros paveldo objektams – per tipinius ar individualius apsaugos reglamentus, ar apsaugos sutartis.

Silpnybė 7. Nuo 2005 metų pradėjus vesti detalizuotą kultūros vertybių apskaitą, kai kultūros vertybėms nustatomos konkretūs požymiai ir elementai, kurie turi būti išsaugoti bet kokios ūkinės veiklos metu, paveldosaugos reikalavimus nustatantys dokumentai (apsaugos reglamentai, tvarkymo planai) tapo pertekliniai, nes vis tiek juose negali nustatytos tokios nuostatos, kurios pažeistų ar žalotų kultūros vertybių vertingąsias savybes.

Siūlymas 7. Pertvarkos metu siūloma atsisakyti tipinių ir individualių apsaugos reglamentų bei kultūros paveldo vietovių tvarkymo planų ir numatyti aiškią nuostatą, kad bet kokia žmogaus

vykdoma veikla ar neveikimas negali pažeisti ar žaloti kultūros vertybės vertingųjų savybių. Tokiu būdu, vertinimo tarybos aktas taptų pagrindiniu kultūros paveldo apskaitos ir apsaugos dokumentu.

Stiprybė 8. Pagal dabartinę teisinę aplinką visi paveldosaugos kontrolės mechanizmai (projektinės dokumentacijos derinimas ir fizinė kontrolė) yra sukoncentruoti viename subjekte, Kultūros paveldo departamente, o tai leidžia efektyviai ir optimaliai panaudoti valstybės biudžeto lėšas, skirtas kultūros paveldo administravimui.

Silpnybė 8. Kultūros paveldo departamentui ir derinant projektinę dokumentaciją, ir kontroliuojant pačius darbus, susiformuoja situaciją, kai ginčiuose, nustačius derinimo metu įvykusių pažeidimus, ta pati institucija de facto ir de jure turi būti ieškovas ir atsakovas.

Siūlymas 8. Pertvarkos metu siūloma visą projektinės dokumentacijos (poveikio aplinkai vertinimo, teritorijų planavimo, žemėtvarkos, statybos ir tvarkybos projektai) derinimą perduoti savivaldybių administracijoms, o tais atvejais, kai planuojama veikla patenka į valstybinės reikšmės objektų teritoriją ar apsaugos zoną – turi būti gautas Kultūros ministerijos įgalioto subjekto ekspertinis vertinimas dėl planuojamos veiklos. Minėtas subjektas, kuris būtų kultūros vertybių apskaitos kompetencijų centras, aprobuotų ir specialiuosius paveldotvarkos projektus: nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir dailės kūrinių restauravimo programas.

Lygiagrečiai Kultūros ministerijos valdymo srityje veiktų subjektas, kuris, nedalyvaudamas nei kultūros vertybių apskaitos procese, nei projektinės dokumentacijos paveldosauginiu aspektu derinime, atliktų kultūros vertybių būklės ir jose vykstančių procesų monitoringą, kultūros vertybių priežiūros, naudojimo ir tvarkymo kontrolę, o, nustačius paveldosaugos reikalavimus – atstovautų valstybę teisiniuose ginčiuose. Taip pat šis subjektas atliktų ir „priešteisminio“ arbitražo funkcijas bei atstovautų valstybę tarptautiniuose paveldosaugos formatuose.

Siūlydami šią giluminę institucinę pertvarką, laikomės pirminės pozicijos, kad vietos bendruomenių interesus labiausiai žino arba labiausiai turėtų žinoti savivaldybių administracijos ir jų teritoriniai padaliniai (seniūnijos), todėl būtent šios institucijos realiai ir turėtų atlikti projektinės dokumentacijos derinimo procedūras paveldosauginiu aspektu. Be to, savivaldybės pagal apibrėžimą jau turi visus reikiamus instrumentus derinti įvairių suinteresuotų šalių nuostatas ir savo turiniu iš esmės apima beveik visas kasdienio gyvenimo sritis, todėl nereikia kurti naujos valdymo sistemos – tebelieka išnaudoti esamą institucinį tinklą, jį papildant kompetencijomis. Antra, būtina paveldosaugos sistemoje atskirti derinimo ir kontrolės procesus, nes tik taip galima įgyvendinti „keturių akių“ principą ir pasiekti paveldosaugoje maksimalų skaidrumą ir efektyvumą.

Silpnybė 9. Šiandien nėra sudarytos teisinės sąlygos asocijuotiems subjektams pilna apimti įsitraukti į kasdienes paveldosaugos procesus, pradedant kultūros vertybių vertinimu ir baigiant projektinės dokumentacijos derinimu.

Siūlymas 9. Pertvarkos metu siūloma apibrėžti paveldo bendruomenės institutą, kuriam būtų nustatyti tapimo tokia bendruomene reikalavimai, tokios bendruomenės teisės ir pareigos, apibrėžiant tokios bendruomenės baigties kriterijus. Laikomasi pozicijos, jog lokalizuota arba generalizuota paveldo bendruomenė turi teisę objektus pripažinti kultūros vertybėmis, pilnai prisiimant jos sutvarkymo kaštus bei valdytojų patiriamus nuostolius dėl taikomų veiklos

apribojimų. Tokiu būdu, paveldo bendruomenė įgautų skaidrius teisinius instrumentus įsitraukti į kasdieninius paveldosaugos procesus ir tapti alternatyvi atsvara savivaldybių vykdomai kultūros vertybių apskaitai ir projektinės dokumentacijos kontrolei paveldosauginiu aspektu.

3.3. Kultūros vertybių monitoringas ir paveldotvarkos priemonių planavimas

Stiprybė 10. Sudarytos teisinės sąlygos periodiškai, kas 5 metus, vykdyti kultūros vertybių būklės stebėseną ir fiksuoti vertingųjų savybių būklės pokyčius.

Silpnybė 10. Deja, šiandien kultūros vertybių stebėseną nepateikia konkrečių duomenų apie kultūros vertybių visuminę būklę, nes de jure vertinamas vertingųjų savybių pokytis, bei jos duomenys de facto nėra naudojami planuojant valstybinę paramą paveldotvarkos priemonėms.

Siūlymas 10. *Pertvarkos metu kultūros vertybių stebėsenos procesus pilnai perduoti Kultūros ministerijos įgaliotam subjektui, kuris vykdytų ne tik kultūros vertybių fizinę kontrolę, bet ir atliktų „priešteisminio“ ginčo sprendimo funkcijas. Centralizavus ir konsolidavus kultūros vertybių stebėsenos procesus ir jos metu gaunamus duomenis, toks subjektas galėtų teikti kultūros ministrui ir kitiems viešojo administravimo subjektams siūlymus dėl valstybės paramos ne valstybinės reikšmės objektams, o patys siūlymai būtų pagrįsti vieningai surinktais dokumentiniais įrodymais. Taip pat tokiam subjektui leistų vykdyti ūkio subjektų, kurie valdo kultūros vertybes ar patenka į tokių vertybių teritoriją ar apsaugos zoną, priežiūrą remiantis rizikos vertinimu bei objektyviais kriterijais nustatyti mažareikšmius ir esminius paveldosaugos reikalavimų pažeidimus. Tokiu būdu, kultūros vertybių stebėsenos duomenys taptų priemonė planuoti valstybės finansinius išteklius, skirtus tvarkyti kultūros vertybes, bei suformuoti kultūros vertybių kontrolės mechanizmus, pagrįstus rizikos vertinimu – taip panaudojant ribotus viešojo sektoriaus žmogiškuosius išteklius ten, kur jų labiausiai reikia.*

4. Siūloma kultūros paveldo apsaugos institucinė sąranga

Šiuo metu centriname valdžios sektoriuje paveldosaugos procesus organizuoja ir koordinuoja dvi institucijos: Kultūros ministerija ir Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos. Vietos savivaldos lygmeniu paveldosaugos padalinių funkcijas atlieka savivaldybių administracijose įsteigti specialūs administraciniai padaliniai (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje) arba už paveldosaugą atsakingi pavieniai valstybės tarnautojai (paminklotvarkininkai). Kultūros paveldo departamentui realizuoti paveldosauginius procesus padeda dar du subjektai: biudžetinė įstaiga Kultūros paveldo centras (kultūros paveldo apskaitoje) ir valstybės įmonė „Lietuvos paminklai“ (paveldotvarkos srityje).

Kultūros ministerijos sudėtyje paveldosaugos klausimus kuruoja Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyrius, kuriame šiuo metu numatyti keturi etatai. Kultūros paveldo departamente ir jo teritoriniuose skyriuose veikia 125 valstybės tarnautojai. Kultūros paveldo centre yra 68 darbuotojų, valstybės įmonėje „Lietuvos paminklai“ dirba iki 30 darbuotojų. Tokiu būdu, centriname valdžios sektoriuje, tiesiogiai su paveldosauga, dirba apie 227 darbuotojus.

Atsižvelgus į aukščiau išdėstytas metmenų nuostatas, siūlomi šie institucinio tinklo performavimo veiksmai, kurie optimistiniu scenarijaus atveju leistų sumažinti centriname valdžiose sektoriuje su paveldosauga dirbančių etatų skaičių nuo 227 iki 173, t.y. iki 24 proc.:

- *Kultūros vertybių aktualizavimo, apskaitos ir ekspertizės subjektas.* Kultūros paveldo centrą iš Kultūros paveldo departamento perduoti Kultūros ministerijos pavaldumui ir jo pagrindu suformuoti konsoliduotą paveldosaugos kompetencijų centrą nauju pavadinimu Nacionalinis kultūros paveldo centras, kuris atliktų kultūros vertybių atranką į valstybinės reikšmės objektų sąrašą, metodiškai vadovautų kultūros vertybių apskaitai, užsiimtų kultūros vertybių populiarinimu ir aktualizavimu ir teiktų išankstines ekspertines konsultacijas savivaldybėms dėl planuojamų darbų valstybinės reikšmės objektuose. Darbuotojų skaičius nemažinimas, tačiau papildžius centro veiklą naujoms funkcijoms reikėtų performuoti žmogiškuosius išteklius ir juos iki 20-30 etatų padidinti.
- *Kultūros vertybių apsaugos monitoringo ir arbitražo subjektas.* Kultūros paveldo departamentą reorganizuoti į Valstybinę kultūros paveldo inspekciją prie Kultūros ministerijos. Atsižvelgus į tai, kad Kultūros paveldo departamentas nebevykdytų derinimo procedūrų ir nebekontroliuotų kitų procesų, dalis etatų turėtų perduota savivaldybėms, siekiant sustiprinti jų žmogiškąsias kompetencijas. Iš esmės Valstybinės kultūros paveldo inspekcijos sudėtyje turėtų likti ne daugiau kaip 40-60 etatų, t.y. pusę Kultūros paveldo departamento.
- *Kultūros vertybių tvarkymo darbų koordinavimo subjektas.* Kultūros paveldo departamento valdomą valstybinę įmonę „Lietuvos paminklai“ pertvarkyti į Kultūros ministerijai pavaldžią biudžetinę įstaigą „Kultūros infrastruktūros centras“, kurioje iš esmės liktų tiek pat etatų. Atkreiptinas dėmesys, kad išsiplėstų šios naujai formuojamos įstaigos veiklos apimtys, nes būsimasis centras koordinuotų ne tik kultūros paveldo, bet ir kitų valstybinių kultūros įstaigų (teatrų, koncertinių įstaigų, muziejų, bibliotekų ir t.t.) infrastruktūrinius projektus.
- Kadangi pagrindinis paveldosaugos veiklos koordinavimo svoris tektų Kultūros ministerijai, būtina papildyti jos Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus sudėtį nuo 5 iki 10 etatų. Atkreiptinas dėmesys, kad, performavus Kultūros paveldo centrą kaip ekspertizės centrą bei suformavus nuo derinimų nepriklausomą Valstybinę kultūros paveldo inspekciją kaip monitoringo ir arbitražo instituciją, turėtų būti sprendžiamas klausimas ir dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos kaip atskiros institucijos (22 etatai) performavimo į patariamąją Kultūros ministerijos komisiją - Kultūros paveldo tarybą (be etatų), kuri kaip ir Muziejų taryba, Bibliotekų taryba ir kitos panašios komisijos patarinėtų kultūros ministrui kultūros paveldo politikos formavimo srityje.

5. Nuostatos, kurioms prašomas Vyriausybės protokolinis pritarimas

1. Pritarti Kultūros ministerijos pateiktiems Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenimis.
2. Pavesti Kultūros ministerijai kartu su Aplinkos ministerija ne vėliau kaip iki šių metų spalio 18 d. Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų pagrindu parengti ir su paveldosaugos sektoriumi aptvarkyti bei Vyriausybei pateikti tvirtinti Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo išdėstymo naują redakciją ir kitų įstatymų (Saugomų teritorijų, Statybos, Teritorijų planavimo

įstatymų ir t.t.) pakeitimų koncepciją kaip Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modelį.

3. Paveisti Kultūros ministerijai ne vėliau kaip iki šių metų gruodžio 18 d. Vyriausybei pateikti pritarimui Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo naują redakciją ir kitų įstatymų (Saugomų teritorijų, Statybos, Teritorijų planavimo įstatymų ir t.t.) pakeitimus, jog juos Lietuvos Respublikos Seimas apsvarstytų ir priimtų 2018 metų rudens sesijoje arba 2019 metų pavasario sesijoje.

PRIDEDAMA:

1. Sektoriaus subjektų, su kuriais planuojama aptarti Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenis ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo išdėstymo naują redakciją, sąrašą, 1 lapas.

2. Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų skaidrės, patikslintos pagal 2018 m. kovo 15 d. pasitarimo metu gautas pastabas, 1 rinkmena.

Kultūros viceministras

Renaldas Augustinavičius

Projektas
2018-04-10

Kultūros paveldo apsaugos
institucinės pertvarkos
metmenų
priedas

**SEKTORIAUS SUBJEKTŲ,
SU KURIAIS PLANUOJAMA APTARTI KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS
INSTITUCINĖS PERTVARKOS METMENIS IR NEKILNOJAMOJO KULTŪROS
PAVELDO APSAUGOS ĮSTATYMO IŠDĖSTYMO NAUJĄ REDAKCIJĄ,
SĄRAŠAS**

1. Viešojo sektoriaus institucijos

1. Finansų ministerija;
2. Kultūros paveldo centras, BĮ;
3. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos;
4. Lietuvos paminklai, VĮ;
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija;
6. Savivaldybių asociacija;
7. Statybos produktų sertifikavimo centras, VĮ;
8. Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija;
9. Turto bankas, VĮ;
10. Ūkio ministerija;
11. Valstybinė kultūros paveldo komisija;
12. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerija;
13. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
14. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos.

2. Asocijuotos ekspertinės institucijos

1. ICOMOS Lietuvos nacionalinis komitetas;
2. Lietuvos archeologų draugija;
3. Lietuvos architektų rūmai;
4. Lietuvos architektų sąjunga;
5. Lietuvos dailės istorikų draugija;
6. Lietuvos restauratorių sąjunga.

3. Asocijuotos verslo ir visuomenės organizacijos

1. Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdis;
  2. Investors' Forum, asociacija;
  3. Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija;
  4. Senamiesčio bendruomenė;
  5. Užupio bendruomenė;
  6. Žvėryno bendruomenė.
-

Mano vyriausybė

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenys

Kultūros ministerija pateikia Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų projektą konsultacijoms su kultūros paveldo specialistais, visuomene ir verslo asocijuotomis organizacijomis.

Penkių konsultacinių susitikimų ciklas rengiamas nuo šių metų gegužės 25 iki birželio 22 d., kiekvienos savaitės penktadieniais, nuo 13 iki 16 val., Kultūros ministerijoje. Vykstančius susitikimus moderuos kultūros viceministras Renaldas Augustinavičius. Kontaktinis asmuo dėl konsultacijų Kultūros ministerijos Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus patarėjas Gintaras Džiovenas (tel. 8 608 46011, el. p. ginataras.dziovenas@lrkm.lt.).

Vyriausybė iš esmės pritarė parengtam Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų projektui. Jame pateikiamos nuostatos nėra galutinės, jos taps pagrindinėmis konsultacijų-diskusijų temomis.

Apibendrinus konsultacijų rezultatus, bus sudarytas teisės aktų pakeitimų planas. Numatoma, kad Kultūros ministerija kartu su Aplinkos ministerija Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų pagrindu parengs Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo naujos redakcijos ir kitų įstatymų (Saugomų teritorijų, Statybos, Teritorijų planavimo įstatymų ir t. t.) pakeitimų koncepciją kaip Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modelį.

Naują Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo redakciją ir susijusių įstatymų pakeitimus Vyriausybei svarstyti planuojama pateikti gruodžio mėnesį. Vyriausybei pritarus pakeitimams, įstatymų, susijusių su kultūros paveldo apsaugos pertvarka, paketas bus pateiktas svarstymui į Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. pavasario sesiją.

Konsultacinių susitikimų programa:

Gegužės 25 d. 13:00–16:00 val. – kultūros vertybių apskaita ir kultūros vertybių aktualizavimas;

Birželio 1 d. 13:00–16:00 val. – projektinės dokumentacijos derinimas ir vertinimo tarybos aktas kaip vienintelis apskaitos ir apsaugos dokumentas;

Birželio 8 d. 13:00–16:00 val. – kultūros vertybių apsaugos kontrolė ir monitoringas;

Birželio 15 d. 13:00–16:00 val. – kultūros vertybių tvarkyba ir finansavimas;

Birželio 22 d. 13:00–16:00 val. – konsultacinių susitikimų apibendrinimas ir Kultūros paveldo apsaugos pertvarkos metmenų aprobavimas*.

* - pagal birželio 8 d. konsultacijų metu išsakytas pastabas siūloma atšaukti ir skubiai sudaryti darbo grupę Kultūros paveldo apsaugos pertvarkos gairėms parengti.

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenys:

Kultūros paveldo apsaugos pertvarkos metmenų pristatymas

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenų projekto tekstinis išdėstymas, teiktas Vyriausybės kanceliarijai 2018-04-18 el. paštu kaip tarnybinio susirašinėjimo dokumentas

Gegužės 25 d. konsultacijų medžiaga:

Gegužės 25 d. konsultacijų metu pristatytos skaidrės

Gegužės 25 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (I dalis).

Gegužės 25 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (II dalis).

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenu svarstymo 2018-05-25 protokolas

Birželio 1 d. konsultacijų medžiaga:

Birželio 1 d. konsultacijų metu pristatytos skaidrės

Birželio 1 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (I dalis).

Birželio 1 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (II dalis).

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenu svarstymo 2018-06-01 protokolas

Birželio 8 d. konsultacijų medžiaga:

Birželio 8 d. konsultacijų metu pristatytos skaidrės

Birželio 8 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (I dalis).

Birželio 8 d. vykusio konsultacinio susitikimo garso įrašas (II dalis).

Kultūros paveldo apsaugos institucinės pertvarkos metmenu svarstymo 2018-06-08 protokolai

Birželio 15 d. konsultacijų medžiaga:

Kultūros paveldo pertvarkos darbo grupės formavimo principai

Kita svarbi informacija:

Lietuvos Respublikos Seime 2018-05-30 vykusio forumo "Ką daryti, kad išsaugotume kultūros paveldą" vaizdo įrašas

---

Raštu pateiktos pastabos dėl Kultūros paveldo apsaugos pertvarkos metmenų

Paskutinė atnaujinimo data: 2018-06-13

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL DARBO GRUPĖS SUDARYMO

2018 m. spalio 11 d. Nr. IV-736
Vilnius

Siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 2.4.2. darbo „Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modelio parengimas ir įgyvendinimas“ 1 veiksmą „Sisteminio integruoto, darnios plėtros principais grįsto kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos parengimas ir adaptavimas“:

1. S u d a r a u šios sudėties darbo grupę Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modeliui parengti (toliau – darbo grupė):

Laimonas Ubavičius – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kancleris (darbo grupės vadovas);

Virgilijus Kačinskas – Kultūros paveldo centro direktorius (darbo grupės vadovo pavaduotojas);

Gintaras Abaravičius – Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos direktorius (pavadojantis asmuo – Andžela Kriaučiūnienė, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcijos Kraštotvarkos ir Užutrakio dvaro sodybos skyriaus vadovė);

Rūta Baškytė – Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus pavaduotoja (pavadojantis asmuo – Vitalija Valantiejiene, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus vedėja);

Vidmantas Bezaras – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio skyriaus vedėjas (pavadojantis asmuo – Mindaugas Žolynas, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio skyriaus vyriausiasis specialistas);

Gintaras Džiovėnas – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus patarėjas;

Rimantas Gučas – Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos atstovas (pavadojantis asmuo – Arūnas Boruta, Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos atstovas);

Antanina Jarukaitienė – l. e. Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcijos direktorės pareigas (pavadojantis asmuo – Andrius Skorupskas, Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcijos Rezervato priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas);

Asta Junevičienė – Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato generalinė sekretorė (pavadojantis asmuo – Renata Vaičekonytė Kepežinskienė, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato Paveldo programų vadovė);

Rasa Kalinauskaitė (stebėtojo teisėmis) – Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdžio atstovė (pavadojantis asmuo – Algimantas Gražulis, Aplinkos ir paveldo saugojimo sąjūdžio atstovas);

Evelina Karalevičienė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė (pavadojantis asmuo – Juozas Algirdas Pilipavičius, Valstybinės kultūros paveldo komisijos narys, pirmininkės pavaduotojas);

Mantas Michaliunjo – Birštono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas (pavadojantis asmuo – Eglė Skuodytė, Trakų r. savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus vyriausioji specialistė);

Jonas Mickus – Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėjas švietimo ir kultūros klausimais;

Marija Nemunienė – Lietuvos architektų sąjungos atstovė (pavadojantis asmuo – Giedrė Filipavičienė, Lietuvos architektų sąjungos atstovė);

Rasa Putrimienė – Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcijos vyriausioji specialistė (paveldosaugininkė) (pavadojantis asmuo – Saulius Vadišis, Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcijos direktorius);

Lukas Rekevičius – Lietuvos architektų rūmų atstovas (pavadojantis asmuo – Arturas Asauskas, Lietuvos architektų rūmų atstovas);

Saulius Rimas – Kauno miesto savivaldybės administracijos Paveldosaugos skyriaus vedėjas (pavadojantis asmuo – Vitalijus Juška, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Paveldosaugos skyriaus vedėjas);

Rasa Šimkūnaitė – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Juridinio skyriaus vyriausioji specialistė (pavadojantis asmuo – Andrius Vaicekaskas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Juridinio skyriaus vedėjas);

dr. Dalia Vasiliūnienė – Lietuvos dailės istorikų draugijos atstovė (pavadojantis asmuo – dr. Skaidrė Urbonienė, Lietuvos dailės istorikų draugijos atstovė);

dr. Ingrida Veliūtė – ICOMOS Lietuvos nacionalinio komiteto atstovė (pavadojantis asmuo – dr. Indrė Užutaitė, ICOMOS Lietuvos nacionalinio komiteto atstovė);

Jurgita Viršilienė – Šilalės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vyriausioji specialistė (pavadojantis asmuo – Vytautas Simelis, Radviliškio r. savivaldybės administracijos Paveldosaugos ir turizmo skyriaus vedėjas);

Agnė Žilinskaitė – Lietuvos archeologijos draugijos pirmininkė (pavadojantis asmuo – dr. Elena Pranckėnaitė, Lietuvos archeologijos draugijos atstovė).

2. N u s t a t a u, kad Laimonas Ubavičius, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kancleris, darbo grupės vadovu skiriamas iki bus paskirtas kultūros viceministras, atsakingas už kultūros paveldo sritį.

3. S k i r i u darbo grupės sekretoriumi Luką Straševičių – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus vyriausiąjį specialistą.

4. P a v e d u darbo grupei rengti su institucijų ir organizacijų, nurodytų šio įsakymo priede, atstovais viešas konsultacijas, kurių metu būtų formuluojamos užduotys darbo grupei ir pristatomi darbo grupės tarpiniai ir galutiniai darbo rezultatai.

Kultūros ministrė

Liana Ruokytė-Jonsson